

Hvilens rytme

Ugens vers

"Gud velsignede den syvende dag og helligede den, for på den dag hvilede han efter alt det arbejde, han havde udført, da han skabte"
(1 Mos 2,3).

Introduktion

Kan du forestille dig, hvordan skabelseshandlingerne må have været? Lys i mørket, havet fyldt med liv, fugle, der pludselig fløj af sted. Og skabelsen af Adam og Eva. Vi kan slet ikke fatte, hvordan Gud gjorde det.

Men efter al denne aktive skabelse vendte Gud sin opmærksomhed mod noget andet. Ved første øjekast virkede det ikke så fantastisk som springende hvaler eller smukke fuglefjer. Gud skabte ganske enkelt en dag, den syvende dag, og så gjorde han den helt speciel. Selv før menneskeheden for af sted i vores selvskabte stressede tilværelse, skabte Gud et levende mindesmærke. Gud ønskede, at denne dag skulle være en tid til at standse op og bevidst nyde livet, en dag, hvor vi skulle være og ikke gøre, hvor vi skulle glæde os over Guds gaver: græsset, luften, de vilde dyr, vand, mennesker og mest af alt Skaberen selv, alle gode gavers giver.

Invitationen stod også ved magt, efter at det første par var blevet bortvist fra Edens have. Gud ønskede at sikre sig, at invitationen kunne modstå tidens tand, så lige fra begyndelsen vævede han den ind i selve tidens rytme.

I denne uge skal vi studere Guds fantastiske invitation til regelmæssigt hver syvende dag at få del i en dynamisk hvile.

Ugens tekster

- 1 Mos 1
- 2 Mos 20,8-11
- 2 Mos 16,14-31
- 5 Mos 5,12-15
- Sl 92
- Es 58,13

Optakt til hvile

Gud var i begyndelsen. Gud Herren talte, og det stod der. Lys adskilles fra mørke; hvælvning, himmel og hav bliver på Guds befaling til på den anden dag. Det tørre land og planter følger på den tredje dag. Gud danner de grundlæggende rammer for tid og geografi, og så fylder han det i løbet af de næste tre dage. Lys hersker på himlen både dag og nat. I modsætning til historier fra de fleste oldtidskulturer gør den bibelske skabelsesberetning det meget klart, at solen, månen og stjernerne ikke er guder. De blev kun en del af billedet på den fjerde dag og er underlagt Skaberens ord.

Moses' beskrivelse af den 5. og den 6. dag (1 Mos 1,20-31) er fyldt med liv og skønhed. Fugle, fisk, landdyr fylder alle sammen det rum, som Gud havde forberedt.

1 Mos 1,1-31

Hvad indikerer Guds evaluering om skabelsen?

Gud har ikke skabt et tilfældigt sted. Det er fuldkomment. Jorden myldrer af liv. Og som et fængende omkvæd med en iørefaldende melodi bliver Gud efter hver dag ved med at sige, at det var godt.

1 Mos 1,26-27
1 Mos 2,7.21-24

Hvad er anderledes ved menneskets skabelse i forhold til resten af den skabte verden?

Gud bøjer sig ned og begynder at forme mudder. At mennesket blev skabt i Guds billede så de skulle ligne Gud er en anskuelsesundervisning i intimitet og nærhed. Gud bøjer sig ned og puster liv ind i Adams næsebor, og så er der et levende væsen. Evas specielle skabelse af et af Adams ribben tilføjer endnu et vigtigt element til skabelsesugen. Ægteskabet er en del af Guds oprindelige plan for menneskene, en hellig pagt af enhed mellem 'ish og 'ishah, "mand" og "kvinde".

Da Gud denne gang så på alt det, han havde skabt på den sjette dag, lyder omkvædet en smule anderledes: han så, at det var *virkelig* godt (1 Mos 1,31, *Bibelen* 2020).

Til eftertanke

Tænk over, hvor radikalt forskellig den bibelske skabelsesberetning er fra det, mennesker, uden Guds Ords ledelse, lærer. Tænk over, hvor afhængige vi er af Guds Ord for at forstå sandhed.

Buddet om at hvile

Det kan godt være, at skabelsen er "virkelig god", men den er endnu ikke fuldendt. Skabelsen fuldendes med Guds hvile og en særlig velsignelse over den syvende dag, sabbatten. "På den syvende dag var Gud færdig med det arbejde, han havde udført, og på den syvende dag hvilede han efter alt det arbejde, han havde udført" (1 Mos 2,3).

Sabbatten er en uadskillelig del af Guds skaberværk. Den er faktisk skabelsens højdepunkt. Gud skaber hvile og plads til samvær, hvor menneskeheden, som i begyndelsen kun bestod af Adam og Evas kernefamilie, kunne standse deres daglige aktiviteter og hvile sammen med deres Skaber.

Desværre kom synden ind i verden og ændrede alt. Ikke længere noget direkte samvær med Gud. I stedet kom der smertefulde fødsler, hårdt arbejde, skrøbelige og dårligt fungerende personforhold, osv. osv. – den klagesang, som vi alle kender så godt i livet i en syndig verden. Men selv i alt det forbliver sabbatten. Den er et evigt symbol på vores skabelse, og den er et tegn på vores håb og på Guds løfte om genskabelse. Hvis de havde brug for sabbatshvile før, havde de endnu mere brug for den efter synden.

Mange år senere, da Gud befriede sine børn fra slaveriet i Egypten, mindede han dem igen om denne særlige dag.

2 Mos 20,8-11

Hvad lærer denne tekst os om sabbattens betydning i forhold til skabelsen?

Med dette bud kalder Gud os til at huske vores oprindelse. I modsætning til, hvad så mange tror, er vi ikke et resultat af kolde, ukærlige og blinde kræfter. Tværtimod! Vi er væsener skabt i Guds billede. Vi er skabt til at have fællesskab med Gud. Det betød ikke noget, at israelitterne var blevet behandlet som slaver med ringe værdi. Hver sabbat blev de på en særlig måde kaldet til at huske, hvem de virkelig var: væsener skabt i Guds eget billede.

"Og fordi Sabbatten er et mindesmærke for skaberværket, er den et tegn på Kristi kærlighed og magt" (Ellen White, *Jesu liv*, s. 195).

Til eftertanke

Tænk over, hvor vigtig læresætningen om en skabelsesuge på seks dage er. Den er så vigtig, at Gud for at minde os om det har befalet os uden undtagelse at sætte en syvendedel af vores tid til side hver uge. Det siger også noget om, hvor vigtigt det er, at vi husker vores sande oprindelse, som den gengives i Første Mosebog.

Nye forhold

Efter i 40 år at have vandret omkring i ørkenen er en ny generation vokset op, som kun har et svagt minde om Egypten, om noget i det hele taget. Deres livserfaring var meget anderledes end deres forældres. Denne nye generation havde oplevet deres forældres gentagne mangel på tro, og som en følge deraf var de også nødt til at vandre om i ørkenen, mens deres forældres generation døde.

De var privilegeret ved at have helligdommen midt i deres lejr, og de kunne se skyen, der indikerede Guds nærvær, svæve over tabernaklet. Denne sky, som gav dem skygge om dagen og lys og varme om natten, var en konstant påmindelse om Guds kærlighed og omsorg for dem.

2 Mos 16,14-31

Hvilken personlig påmindelse om sabbatshvilen havde de?

I modsætning til populær teologi viser disse vers, at sabbatten på den syvende dag eksisterede før lovgivningen på Sinaj.

Den særlige mad, som Gud gav dem, var en daglig påmindelse om, at Skaberen opretholdt sine skabninger. På en meget konkret måde sørgede Gud for deres behov. Hver dag skete det mirakel, at der var mad, som forsvandt, når solen stod op. Hver gang nogen forsøgte at gemme manna til næste dag, rådnede det og begyndte at lugte. Men hver fredag var der nok til en dobbelt portion, og det, der blev gemt til sabbatten, holdt sig ved et mirakel frisk og velduftende.

Nu havde Israel helligdomstjenesten og alle de love og regler, der er nedskrevet i 3. og 4. Mosebog. Alligevel sammenkalder den aldrende Moses alle og gentager deres historie og gennemgår igen de love, som Gud havde givet dem (se 5 Mos 5,6-22).

Den nye generation var endelig klar til at gå ind i det lovede land. Folket stod over for at få ny ledelse, og den aldrende Moses ønskede at sikre sig, at denne generation skulle huske, hvem de var, og hvad deres opgave bestod i. Han ønskede ikke, at de skulle gentage deres forældres fejltagelser. Derfor gentog han Guds love. De Ti Bud blev gentaget, så denne generation, som var lige ved at indtage Kana'an, ikke skulle glemme.

Til eftertanke

I vores personlige erfaring er Jesu genkomst aldrig længere væk end et øjeblik efter vores død. Hans genkomst er derfor altid nær, måske nærmere end vi forestiller os. Hvordan er sabbatshelligholdelse med til ikke bare at minde os om, hvad Gud har gjort for os, men også om, hvad han vil gøre for os, når Jesus kommer igen?

Endnu en grund til at hvile

Israels lejr befinder sig på den østlige side af Jordan. De havde indtaget kongen af Bashans og to amoritterkongers landområder. På dette vigtige tidspunkt sammenkalder Moses endnu engang hele Israels folk og minder dem om, at den pagt, de indgik ved Sinaj, ikke kun gjaldt for deres forældre, men også for dem. Og så fortsætter han med at gentage De Ti Bud, så de igen kan blive mindet om dem.

2 Mos 20,8-11
5 Mos 5,12-15

Hvilken forskel er der i sabbatsbuddet i de to gengivelser?

I 2 Mos 20,8 begynder buddet med ordet "Husk". 5 Mos 5,12 begynder med "Giv agt på". Ordet "husk" kommer lidt senere i buddet (5 Mos 5,15). I det vers bliver de bedt om at huske, at de var slaver i Egypten. Selv om hele denne generation var vokset op som frie, ville de alle sammen have været slaver, hvis ikke de mirakuløst var blevet befriet. Sabbatsbuddet skulle minde dem om, at den samme Gud, som var aktiv i skabelsesberetningen, også var aktiv i deres befrielse: "Herren din Gud førte dig ud derfra med stærk hånd og løftet arm" (5 Mos 5,15).

Denne sandhed passer med den situation, som israelitterne befandt sig i, da de for anden gang stod ved grænsen til det lovede land fyrré år efter den første generation, som havde fejlet så stort. De var lige så hjælpeløse i at indtage landet, som deres forfædre havde været i at flygte fra Egypten. De havde brug for Gud, som handler "med stærk hånd og løftet arm."

Sabbatten er ved at få en yderligere dimension. Israel skal fejre sabbatten (5 Mos 5,15), fordi Gud er befrielsens Gud.

Skabelsen er selvfølgelig ikke langt borte fra sabbatsbuddet, heller ikke i Femte Mosebog, selv om der gives en anden motivation. På en måde er Israels befrielse fra Egypten begyndelsen på en ny skabelse, der ligner skabelsesberetningen i Første Mosebog. Israel som et befriet folk er Guds nye skabning (se fx også Es 43,15).

Og fordi udgangen af Egypten ses som et symbol på frihed fra synd, altså genløsning, kan vi i sabbatten finde et symbol både på skabelsen og frelsen. Sabbatten peger tydeligt hen til Jesus, vores skaber og frelser.

Til eftertanke

Læs Joh 1,1-3. Hvad lærer disse vers os om Jesus som vores skaber og frelser?

Sabbatshelligholdelse

Gud befalede sit folk at holde sabbatsdagen hellig. Sammen med buddene om ikke at begå drab eller stjæle finder vi buddet om at huske sabbatten, selv om Bibelen ikke giver os nogen detaljer om, hvordan vi skal holde den.

Sl 92
Es 58,13

Hvilken slags atmosfære bør vi skabe og fremhæve på sabbatten?

Sabbatshelligholdelse betyder, at vi fejrer skabelsen og forløsningen. Dens atmosfære bør derfor være fyldt med fryd og glæde i Herren, ikke tung dysterhed.

At huske sabbatten begynder ikke på den syvende dag. Den første sabbat var højdepunktet på skabelsesugen. På samme måde skulle vi "huske sabbatsdagen" hele ugen og på forhånd planlægge, så vi kan sætte vores ugentlige arbejde til side og på den måde "holde sabbatten hellig", når den kommer. Det er en god ide bevidst at forberede sabbatten gennem hele ugen og især på "forberedelsesdagen" (Mark 15,42) eller fredagen. Det forøger vores glæde, når forventningen opbygges for denne helt specielle dag.

3 Mos 19,3

Hvilken vigtig side ved sabbatshelligholdelse fremhæves her?

Sabbatshelligholdelse betyder også at styrke vores forhold til familie og venner. Gud giver os tid til at fokusere på samvær med hele familien, og det indbefatter hvile også for tjenere og familiens dyr (se 2 Mos 20,8-11). Sabbat og familie hører sammen.

Hvile og familiesamvær er vigtige principper, men sabbatshelligholdelse betyder også deltagelse i fælles, fokuseret tilbedelse af Gud sammen med vores menighedsfamilie. Jesus deltog i og ledte gudstjenesten, mens han var her på jorden (se 3 Mos 23,3; Luk 4,16; Hebr 10,25).

Selv om vores ugentlige rutiner og rytme er travl, er der dybt i vores hjerter en længsel efter ægte sabbatshvile, ægte fællesskab med vores skaber. Når vi husker at standse alt vores arbejde og planlægger at tilbringe tid sammen med Gud og styrke vores personforhold, kan vi få del i sabbattens rytme og hvile.

Til eftertanke

Hvordan har din erfaring været med hensyn til sabbatten og de velsignelser, der kan komme af at holde sabbat? Hvad kan du evt. også gøre for at gøre den til den hellige tid, den er ment at være?

Til videre studium

"Gud gav menneskene mindet om sin skaberkraft, for at de skulle kunne lære ham at kende gennem hans hænders værk. Sabbatten byder os at se Skaberens herlighed i alt det, han har skabt, og det var, fordi Jesus ønskede, at vi skulle gøre dette, at han forbandt sine dyrebare lærdomme med de skønne ting i naturen ... Efter som vi kommer nær til naturen, vil Kristus gøre sin nærværelse virkelig for os og tale til vort hjerte om sin fred og kærlighed" (Ellen White, *Lys over hverdagen*, 1. bd., s. 13-14).

"En af de vigtigste grunde til, at Herren befriede Israel fra Egyptens slaveri, var, at de så kunne holde hans sabbat hellig ... Moses og Aron fornyede tydeligvis læren om sabbattens hellighed, for Farao klagede til dem: 'I vil skaffe dem fri for deres tvangsarbejde' (2 Mos 5,5). Dette tyder på, at Moses og Aron begyndte en sabbatsreform i Egypten.

Men sabbatshelligholdelsen skulle ikke være et minde om deres slaveri i Egypten. Dens helligholdelse til minde om skabelsen skulle inkludere et lykkeligt minde om den befrielse fra religiøs undertrykkelse i Egypten, der gjorde sabbatshelligholdelse vanskelig. På samme måde skulle deres befrielse fra slaveriet i al fremtid fremkalde øm omsorg for de fattige og undertrykte, de faderløse og enkerne i deres hjerter" (Appendix note, Ellen White, *From Eternity Past*, s. 549).

Spørgsmål
til drøftelse

- 1. Nogle kristne anser teistisk evolution som en acceptabel forklaring på skabelsen. Er teistisk evolution forenelig med Syvende Dags Adventistkirkens tro og lære? Hvilken begrundelse er der for at holde den syvende dag hellig, hvis jorden ikke blev skabt på en uge, men i virkeligheden på milliarder af år?**
- 2. Hvad siger du til argumentet om, at det ikke betyder noget, hvilken dag vi holder, så længe vi har en ugentlig hviledag? Eller hvordan svarer vi på påstanden om, at Jesus er vores sabbats-hvile, så derfor behøver vi ikke at holde hviledag?**
- 3. Hvordan kan sabbatshelligholdelse minde os om frihed og befrielse?**
- 4. Nogle påstår, at sabbatshelligholdelse er et forsøg på at nå himlen ved egne gerninger. Kan en hviledag være et udtryk for gerninger?**

